

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE GEMEENTERAAD

Dit document is digitaal ondertekend door

Voor eensluidend uittreksel

Julie De Clerck
voorzitter gemeenteraad

Ethel Van den Wijngaert
algemeen directeur

Technische dienst / Roel Spoelders

GR/2021/052

Zitting van 28/04/2021

Aanwezig: Julie De Clerck, voorzitter gemeenteraad

Lode Van Looy, burgemeester

Mieke Van den Brande, Bart Vanmarcke, Pascal Vercammen, Hilde Schueremans, schepenen

Jan Fonderie, Luc De Weerd, Yves Goovaerts, Guido Vaganée, Eddy Michiels, Karolien Huibers, Barbara Maes,

Annick Van den Broeck, Wim Van der Donck, Hilde Smets, Daan Versonnen, Rudi Withaegels, Geert

Teughels, Charlotte Pittevels, Karl Theerens, Marcel Claes, gemeenteraadsleden

Ethel Van den Wijngaert, algemeen directeur

Afwezig met kennisgeving: Frans Uytterhoeven, schepen

Patrimonium - Beheersplan kerkhof Sint-Martinus: Goedkeuring

De raad,

In openbare zitting vergaderd.

Samenvatting

Ondernemer INTRO Cultuur & Media kreeg de opdracht een beheersplan voor het kerkhof Sint-Martinus op te maken.

Het kerkhof is een beschermd monument sinds de jaren '70 waardoor het gemeentebestuur verplicht is ervoor te zorgen als een goede huisvader. Het beheersplan wordt in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed opgemaakt.

Sinds de aanstelling van INTRO Cultuur & Media, werd er intensief overlegd en dit samen met de consultants van onroerend erfgoed, het gemeentebestuur en de heemkundige kring. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld het beheersplan goed te keuren.

Voorgeschiedenis

- 12/02/2019: Besluit van de gemeenteraad houdende vaststelling van de voorwaarden "Aanstelling van een architect voor de opmaak van een beheersplan voor de begraafplaats rond de kerk Sint-Martinus te Rijmenam".

- 04/04/2019: Goedkeuring van de subsidie met 80% voor de opmaak van een beheersplan rond de kerk te Rijmenam.
- 28/06/2019: Eerste verslag werkgroep en inventarisatie van graven.
- 01/10/2019: Besluit van het college van burgemeester en schepenen houdende gunning van de opdracht voor de opmaak van een beheersplan aan INTRO Cultuur & Media, Schrieksesteenweg 113 te 2580 Putte.
- 05/11/2019: Waardevaststellingen graven en verslag stuurgroep.
- 20/01/2020: Lijst met teruggevonden familieleden die begraven liggen op het kerkhof.
- 27/01/2020: Opmerking op het voorlopig gemaakt beheersplan door onroerend erfgoed.
- 30/03/2020: Toelichting over de aanpak restauratie kerkhof Rijmenam.
- 05/03/2020: Boringen uitgevoerd door Onroerend Erfgoed in functie van een archeologisch onderzoek.
- 05/03/2020: Opgemaakt beheersplan door INTRO Cultuur & Media.
- 28/05/2020: Overleg via Teams tussen INTRO Cultuur & Media en het gemeentebestuur over het beheersplan.
- 09/06/2020: Besluit van het college van burgemeester en schepenen houdende goedkeuring van het beheersplan kerkhof Sint-Martinus.
- 16/02/2021: Brief van Agentschap Onroerend Erfgoed houdende verlenging aanvraagtermijn uitbetaling.
- 23/03/2021: Overleg via Teams tussen INTRO Cultuur & Media en het gemeentebestuur over het beheersplan.
- 13/04/2021: Het college van burgemeester en schepenen verzoekt de voorzitter van de gemeenteraad dit punt te agenderen op de zitting van de gemeenteraad van 28/04/2021.

Feiten en context

Gezien het kerkhof rond de kerk een beschermd monument is moet de gemeente dit beheren als een goede huisvader.

Het kerkhof heeft een rijke geschiedenis en maakt deel uit van het dorpsgezicht van Rijmenam. Het is een absolute meerwaarde om dit kerkhof terug op te waarderen. Zo werd in de loop van de geschiedenis het kerkhof al op verschillende tijdstippen gerenoveerd.

Hierna een beknopte samenvatting:

- In 1990 werd de begraafplaats in kaart gebracht met namen en een plaatsbepaling van alle graven. Op pagina 35 van het beheersplan staan de in 1959 genomen foto's van de verzakte graven.
- Revisie van de muur in 1982-83 d.m.v. aanstelling van een architect. Pagina 40-41.
- In 2005-2007 werd een groot gedeelte van de gevelstenen omwalling vernieuwd. Cfr. pagina 48.
- In 2017 is tijdens rioleringswerken de muur aan de Dijleweg omver gevallen.
- In 2019 werd een architect aangeduid voor de opmaak van een beheersplan.
- In 2020 werd het studiebureau Talboom aangeduid om een studie te maken voor het heropbouwen van de muur langs de Dijleweg. Hiervoor zal een premie bij onroerend erfgoed worden aangevraagd voor dringende onderhoudswerken.
- In 2020 werd er door aannemer Deckx bijkomende stuttingswerken uitgevoerd aan de muur omdat verschillende stuttingspalen rot zijn.

- In mei 2020 wordt het opgemaakt beheersplan, na goedkeuring van door het college van burgemeester en schepenen, doorgestuurd naar onroerend erfgoed.
- In 2021 is er de intentie om de muur langsheen de Dijleweg tegelijkertijd met de graven te laten herstellen. Doordat de muur omver gevallen is zal het grondniveau terug aangevuld worden tot het oorspronkelijk niveau en zullen sommige graven terug verhoogd worden.
- Na goedkeuring van het dossier door onroerend erfgoed (vermoedelijk nog dit jaar) komt de gemeente op een wachtlijst te staan. De vermoedelijk duur voor goedkeuring en toekenning van de subsidies ligt rond de 7 jaar. Pas hierna kan gestart worden met de overige restauratiewerken van het kerkhof zoals beschreven in het beheersplan.

In het opgemaakte beheersplan zijn volgende punten, die ook een financiële impact zullen hebben op de volgende legislatuur, belangrijk:

- In het beheersplan werd opgenomen dat al de graven (354) worden gerestaureerd. In 1973, bij de erkenning van het kerkhof als beschermd erfgoed, werden al de graven mee opgenomen als een beschermd monument. Dit impliceert dat ze nu ook allemaal in aanmerking komen voor een subsidie bij restauratie. Om het bestaande dorpsbeeld te behouden is dit ook aan te raden. Onroerend erfgoed heeft tijdens een van de vergaderingen aangegeven dat ze dit idee wel genegen zijn.
- De dienst bevolking heeft een aantal maanden opzoekingswerk gedaan i.v.m. familieleden van de overledenen. Slechts van een 10-tal graven werden naaste familieleden teruggevonden. Zij werden uitgenodigd op een infovergadering. Hier werd door INTRO Cultuur & Media toelichting gegeven over de mogelijke restauratie van het kerkhof. Gezien het klein aantal familieleden dat werd teruggevonden zal vanuit deze hoek een financiële tussenkomst verwaarloosbaar zijn. Er werd opnieuw gevraagd naaste familieleden op te zoeken. De dienst burgerzaken is hiermee gestart.
- Het beheersplan Sint-Martinuskerkhof Rijmenam (versie maart 2020 met opmerkingen) is toegevoegd als bijlage aan dit besluit, met op pagina 129 de tabel van de planning van de werken. De termijn waarop de restauratiewerken uitgevoerd worden loopt t/m 2044. In het beheersplan zal worden voorgesteld om na toekenning van de subsidies elk jaar te bekijken welke graven instabiel staan en deze dan eerst restaureren. Zo worden stelselmatig al de graven gerestaureerd en dit tot 2044.
- Gezien de huidige toestand van de kerkhofmuur langs de Dijleweg, wordt er voorgesteld om voor deze werken bij onroerend erfgoed een dringende onderhoudspremie aan te vragen. Dit staat volledig los van het nog goed te keuren beheersplan. De onderhoudspremie kan per jaar eenmalig worden aangevraagd en worden toegekend. Het maximum bedrag van dringende onderhoudspremie bedraagt € 25.000. In het beheersplan staat ook vermeld het niveau van de grond op het kerkhof terug te verhogen naar de oorspronkelijke toestand. Dit heeft tot gevolg dat de grafzerken langs deze zijde mee verhoogd moeten worden.
- Tijdens de herstelling aan de muur zullen er mogelijk menselijke beenderen bloot komen. Daarom wordt ook voorgesteld alvorens de werkzaamheden op te starten, een knekelput te voorzien. In het beheersplan werd dit ook zo opgenomen. Het kan een kleine betonnen kelder zijn waarin de vrijgekomen beenderen verzameld worden.

- Alle minder dringende werken worden dan opgestart na goedkeuring en toekenning van de subsidies door onroerend erfgoed, wat vermoedelijk binnen een 7-tal jaren zal zijn. De ganse restauratie zal vermoedelijk een start kennen in 2027 en een duurtijd hebben tot 2044. Zo kunnen de kosten gespreid worden over verschillende jaren. De kostprijs voor de restauratie van al deze graven werd voorgelegd aan INTRO Cultuur & Media. Zij konden hier geen bedrag voor geven en het werd ook niet opgenomen in hun opdracht.

De te verwachte kosten binnen 7-tal jaren:

- +/- € 800.000 voor de herstelling van de gevelstenen muur rond het kerkhof.
- +/- € 4.000 per graf voor herstelling. Bij sommige graven kunnen de kosten lager zijn en bij sommige hoger. Totaal komt dit voor een 300-tal graven op een kost van +/- € 1.200.000.

De totale restauratiekosten belopen ongeveer € 2.000.000. Van dit bedrag kan men tot op vandaag bij goedkeuring van ZEN (zonder economische nut en goed onderhoud) tot 80% aan subsidies ontvangen van onroerend erfgoed. Dit betekent dat er nog een resterend bedrag van +/- € 400.000 te financieren is door de gemeente. Dit bedrag wordt dan gespreid tussen 2027 en 2044. Dit maakt wel dat restauratiewerken worden uitgevoerd over 17 jaar. Het voordeel is dan weer dat de kosten draaglijk zijn voor de gemeente.

Juridische grond

- Het Decreet over het lokaal bestuur, inzonderheid artikel 56, betreffende de bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen.
- Het Bestuursdecreet van 07/12/2018.

Argumentatie

- Alle verbeteringswerken moeten er toe bijdragen dat er de komende 30-jaar geen grote investeringen meer nodig zijn. Een beheersplan kan maar om de 30 jaar worden aangevraagd. Wel moet de gemeente in het regulier onderhoud blijven voorzien.
- De monumenten, erkend door onroerend erfgoed, moeten als een goede huisvader onderhouden worden.
- Elk jaar uitstel resulteert in een hogere kostprijs voor te herstellen.
- De restauratiewerken zijn een erkenning en eerbetoon aan onze voorvaders.
- Het kerkhof is een meerwaarde voor het dorpsbeeld.

Financiële gevolgen

De te verwachte kosten binnen 7-tal jaren:

- +/- € 800.000 voor de herstelling van de gevelstenen muur rond het kerkhof.
- +/- € 4.000 per graf voor herstelling. Bij sommige graven kunnen de kosten lager zijn en bij sommige hoger. Totaal komt dit voor een 300-tal graven op een kost van +/- € 1.200.000.

Stemming

Goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

Besluit:

Artikel 1 – Keurt het beheersplan voor het kerkhof Sint-Martinus, opgesteld door INTRO Cultuur & Media, goed.

Artikel 2 – Bezorgt het beheersplan aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.